

СЛУЖБЕНИ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПРОТИВ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

C-698
Centralna knjižnica
za pravosuđe

СЧИК СРБИЈЕ

ГОДИНА III — БРОЈ 56

20 ДЕЦЕМБРА 1947 ГОДИНЕ

Цена по табаку 2.— д
Преплата: год. 400. полу

380.

На основу чл. 4 тач. 24 Закона о Президијуму Народне скупштине Народне Републике Србије и чл. 4 Уредбе о броју и начину избора делегираних одборника среских и градских народних одбора за избор претседника, судија и судија-поротника окружних судова, Президијум Народне скупштине Народне Републике Србије доноси следећи

УКАЗ

Окружна скупштина делегираних одборника за избор претседника, судија и судија-поротника Окружног суда у Пироту сазива се у први сазив на дан 21 децембра 1947 године у Пироту.

ПРЕЗИДИЈУМ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Бр. 1460

у Београду, 13 XII 1947 год.

За претседника, потпретседник,
Александар Шивић, с. р.

За секретара, потпретседник,
Радован Грујић, с. р.

381.

На основу члана 5 Уредбе о возачима моторних возила Владе ФНРЈ и на основу Општих начела о полагању испита за возаче моторних возила издатих од Министра унутрашњих послова ФНРЈ Бр. 13976 од 2 сктобра 1947 год. прописујем:

У П У Т С Т В О

О САСТАВУ ИСПИТНИХ КОМИСИЈА И О ПРОГРАМУ
ЗА ПОЛАГАЊЕ ВОЗАЧКОГ ИСПИТА ПОЈЕДИНИХ
КЛАСА ВОЗАЧА МОТОРНИХ ВОЗИЛА И ВОЗАЧА
АМАТЕРА

А) Полагање испита

Испитна комисија

1) Испит за возаче моторних возила полаже се пред испитним комисијама образованим при Отсецима (Одељењима) унутрашњих послова при извршним одборима градских (среских) народних одбора на територији Народне Републике Србије.

На територији Народне Републике Србије биће образовано 13 испитних комисија, од којих једна за Аутономну Покрајину Војводину и једна за Аутономно Косовско-Метохијску Област

Комисије ће бити образоване у следећим местима:

1 — У Београду за подручје града Београда, Смедерева и срезова: београдског, подунавског, космајског, јасеничког и поморавског.

II — У Ваљеву за подручје града Ваљева и срезова: ваљевског, подгорског, посавског, тамнавског, љишког и колубарског.

III — У Пожаревцу за подручје града Пожаревца и срезова: звишког, млавског, пожаревачког, рамског и хомољског.

IV — У Шапцу за подручје града Шапца и срезова: азбуковачког, јадарског, мачванског, посаво-тамнавског, поцерског и рађевског.

V — У Крушевцу за подручје града Крушевца и срезова: жупског, копаоничког, расинског, темнићског, трстеничког и ражањског.

VI — У Крагујевцу за подручје града Крагујевца, Светозарева, Параћина и срезова: гружанског, орашачког, крагујевачког, беличког, деспотовачког, левачког, параћинског, раваничког и ресавског.

VII — У Чачку за подручје града Чачка, Краљева, Новог Пазара и срезова: драгачевског, жичког, моравичког, студеничког, таковског, љубићско-трнавског и дежевског.

VIII — У Титовом Ужиду за подручје града Титовог Ужида и срезова: ариљског, златиборског, пожешког, рачанског, ужичког, црногорског, милешевског и сјеничког.

IX — У Нишу за подручје града Ниша, Пирота, Прокупља и срезова: моравског, нишког, нишавског, сврљишког, сокобањског, белопаљачког, лужничког, царибродског, добричког, косаничког и топличког.

X — у Зајечару за подручје града Зајечара, Неготина, Бора и срезова: бољевачког, борског, заглавског, зајечарског, кључког, поречког и неготинског.

XI — У Лесковцу за подручје града Лесковца, Врање и срезова: власотиначког, јабланичког, лесковачког, босиљградског, врањског, пчињског, бујановачког и јужноморавског.

За ужу територију Србије чланове комисије одредиће Министар унутрашњих послова Народне Републике Србије посебним решењем.

За Аутономну Покрајину Војводину и Аутономно Косовско-Метохијску Област образоваће се по потреби једна или више испитних комисија које ће одредити Повереници унутрашњих послова при Главном извршном одбору Народне скупштине АПВ, односно при Обласном извршног одбору Обласног народног одбора АКМО, својим решењем.

2) Испитне комисије сачињавају: претставник отсека (одељења) унутрашњих послова као претседник, један машински или електромашински инжењер и један претставник синдиката шофер-механичар (возач I класе) кога делегира Месно синдикално веће оног места где комисија заседава.

3) Кандидат полаже испит за возача моторног возила пред испитном комисијом која је надлежна за подручје на коме се налази његово пребивалиште.

Подношење молбе

4) Кандидат подноси својеручно написану молбу за полагање испита Отсеку унутрашњих послова при среском, градском (реонском) народном одбору на чијем подручју има пребивалиште.

Кандидат је дужан у молби навести:

- а) Перодично, очево и рођено име;
- б) занимање;
- в) датум и место рођења;
- г) народност;
- д) држављанство;
- ђ) пребивалиште;
- е) за коју класу возача жели да полаже испит;
- ж) да ли је већ полагао испит, када, где и за коју класу.

5) Кандидат је дужан да уз молбу поднесе уверење надлежног Отсека унутрашњих послова при среском, градском (реонском) народном одбору, да није осуђиван за дела која повлаче губитак политичких и грађанских права, извод из матичне књиге рођених, уверење установе Државног завода за социјално осигурање да је физички и психички способан за управљање моторним возилом и две фотографије 4x5 см. које нису старије од два месеца, а ако жели да полаже испит за возача прве класе и уверење о положеном испиту за аутомеханичара.

6) Орган унутрашњих послова код кога је образована испитна комисија пред којом ће молилац положити испит за возача моторних возила, може одбити молбу за полагање испита уколико утврди да би исти обзиром на досадашње владање могао угрожавати саобраћај.

Испитивање кандидата

7) Кандидати за возаче моторних возила свих класа, као и кандидати за возаче аматере, полажу испит из појединих предмета следећим редом:

- а) управљање моторним возилом (практична вожња);
- б) устројство аутомобила и његово одржавање;
- в) саобраћајна правила.

8) Из предмета „Управљање моторним возилом (практична вожња)” и „Саобраћајна правила“ кандидати полажу испит за возаче моторних возила свих класа, као и кандидати за возаче — аматере по истом програму.

Из предмета „Устројство аутомобила и његово одржавање“ кандидати полажу испит по програму предвиђеном за одговарајућу класу возача моторних возила, односно возаче-аматере.

9) Кандидат који при полагању испита покаже недовољан успех може испит поновити у року који му одреди испитна комисија узимајући у обзир време потребно за доуписно изучавање. Овај рок не може бити краћи од једног месеца.

Кандидат може највише трипут положити испит.

10) Испитивање кандидата из „Управљања моторним возилом“ треба утврдити способност кандидата за самостално управљање моторним возилом.

Испитивање се врши у виду контролне вожње која траје према нахођењу испитне комисије на моторном возилу (без терета) оне категорије, која је предвиђена за вожњу одговарајуће класе возача, односно возача-аматера.

11) Испитивање кандидата из „Устројства моторног возила и његово одржавање, треба утврдити познавање кандидата устројства моторног возила и његово одржавање.

Испитивање се врши путем усмених питања и одговора, као и објашњења кандидата шема, цртежа, модела — агрегата, механизма и делова моторног возила по програму испитивања.

Испитивање из овог предмета врши се на моторним возилима оне категорије која је предвиђена за вожњу одговарајуће класе возача, односно аматера.

12) Испитивањем кандидата из „Саобраћајних правила“ треба утврдити да ли кандидат познаје све саобраћајне прописе издате у циљу безбедности саобраћаја.

Испитивање се врши путем усмених питања и одговора и објашњења кандидата на шемама, цртежима саобраћајних знакова који су у примени, на средствима за сигнализацију, као и полагању метода регулисања саобраћаја, општих саобраћајних прописа према програму испитивања и њиховој примени при практичној вожњи.

Записник

13) О испиту кандидата води се записник. У записник се ставља назив органа унутрашњих послова код кога је образована испитна комисија, датум полагања испита, имена чланова испитне комисије, име кандидата који испит полаже, за коју класу возача, односно возача — аматера моторних возила кандидат испит полаже, која су му питања из програма за полагање испита постављена, оцена испитне комисије да ли је способан за практичну вожњу моторним возилом, да ли познаје устројство моторних возила и њихово одржавање и саобраћајне прописе. На крају се констатује да ли је кандидат положио испит за возача моторних возила и које класе, односно возача — аматера.

Записник о полагању испита потписују сви чланови комисије.

Записник о полагању испита чува се код органа унутрашњих послова код кога је испитна комисија образована.

Издавање возачке исправе

14) На основу записника о положеном испиту, кандидату који је положио испит за возача моторних возила, односно возача аматера, орган унутрашњих послова код кога је кандидат положио испит за возача моторних возила издаје возачку исправу по обрасцу који је прописан Уредбом о возачима моторних возила.

У возачкој исправи испуниће се све рубрике према ознакама које она садржи. На месту означеном за фотографију лепи се фотографија возача која је приложена уз молбу за полагање испита и која несме бити старија од два месеца. Фотографија ће се оверити печатом државног органа који издаје исправу, тако да пола печата обухвати фотографију, а пола саму исправу.

Возачи којима је издата возачка исправа уписују се у књигу возача по обрасцу број 1, који је саставни део овог Упутства. Ова се књига води и чува код органа који издаје возачку исправу.

На возачкој исправи ставља се као њен број редни број под којим је возач уписан у књигу возача.

Возач коме је возачка исправа издата потписује се на одређеном месту приликом пријема возачке исправе пред службеником који му је издаје.

Возачку исправу потписује руководилац (повеник, односно начелник одељења или шеф отсека) органа унутрашњих послова код кога је испитна комисија образована.

15) Уз возачку исправу, возачу моторних возила, односно возачу-аматеру издају се три талона који су означени редним бројевима 1, 2, 3, по Обраду који је прописан Уредбом о возачима моторних возила, са испуњеном првом страном. Прву страну талона испуњава државни орган, који издаје возачку исправу и оверава га својим потписом и печатом.

Друга страна талона остаје непопуњена. Ову страну талона попуњава службеник који је привремено одузео возачку исправу.

Б) Програм испитивања

16) Управљање моторним возилом (практична вожња).

Кретање аутомобила с места:

Паљење мотора. Кретање с места.

Кретање аутомобила:

Рад с квачилом; примена начина мењања брзина „с разделом”. Мењање брзине. Рад с акселератором (гасом). Рад с ножном и ручном кочицом. Кочење мотора. Давање сигнала. Испуњавање саобраћајних правила. Вожња на стрминама и низбрдицама. Заокрети и окретање аутомобила на путу.

Заустављање аутомобила:

Заустављање на означеном месту и изненадно заустављање. Заустављање на стрмини. Вожња уназад на стрмини и поновно кретање на стрмини.

Вожња аутомобила у назад:

Улажење у капију задњим ходом. Вожња аутомобила у назад до означеног места.

17) Саобраћајна правила.

Општи прописи:

Значај регулисања саобраћаја. Обавезе шофера у погледу обезбеђења безбедности саобраћаја, Органи за регулисање саобраћаја (намена, права).

Саобраћајни знаци, показивачи и линије безбедности:

Означивање, намене, места постављања саобраћајних знакова (за упозоравање, показивање) и линија безбедности (осовинска — подеона пута, прелаза, заустављања итд.).

Средства и начин регулисања:

Светлосни сигнали. Милиционари — саобраћајци. Значење боја светлосног сигнала и положаја — гестова милиционара-саобраћајца.

Општа саобраћајна правила:

Распоред возила при кретању (у градовима и на путевима). Кретање у једном реду и у неколико редова. Размиоилажење при кретању у супротном смеру. Размаци. Престизивање Шоферови сигнали за упозоравање. Вожња по трамвајским линијама. Улаз у капију и излазак из капије. Вожња на раскрсницама или приликом скретања у побочну улицу где се регулише и где се не регулише саобраћај. Начин прелаза (вожње преко тргова). Скретање и окретање на раскрсницама, и ван њих. Ограничења брзине. Максимална брзина кретања.

Специјална саобраћајна правила:

Кретање по магли, поледници и безпућу. Вожња преко железничких прелаза. Вуча аутомобила. Технички захтеви који се постављају аутомобилима (осветљење, кочице, управљач, регистарска таблица итд.). Правила о превозу људи на аутобусима, путничким аутомобилима и теретним. Превоз лако запаљивог (експлозивног) и опасног товара. Грашца обима утовара кабасте робе. Путни документи за аутомобиле.

18) Устројство моторног возила и његово одржавање, за возача.

Опште устројство аутомобила:

Основни агрегати и механизми аутомобила, њихова намена и распоред.

Помоћни уређаји на аутомобилу, намена и распоред. Материјали који се примењују за израду основних делова аутомобила. Врста техничког одржавања аутомобила, у чему се састоји и периодичност вршења.

Обавезе шофера у погледу техничког одржавања аутомобила.

Мотор:

Приципи рада мотора са унутрашњим сагоревањем.

Основни механизми и делови мотора и њихова намена и распоред.

Устројство и рад механизма радилице и брегасте осовине и механизма развођења.

Дво и четворотактни процеси рада мотора. Фазе развођења. Ред рада цилиндра.

Литража. Степен компресије. Број обртаја и снага мотора. Нега мотора.

Карактеристичне неисправности мотора, предохрана и отклањање.

Подмазивање мотора:

Појам о трењу, потреба подмазивања.

Системи подмазивања који се примењују.

Мазива која се примењују за подмазивање мотора.

Делови који подлежу подмазивању.

Устројство и рад система подмазивања.

Намена, устројство и рад пумпе за уље, филтра за уље и манометра за уље.

Нормалан притисак уља и системи подмазивања.

Особености одржавања система подмазивања у зависности од годишњег доба.

Нега система подмазивања.

Спољни знаци неисправности система подмазивања. Отклањање неисправности.

Хлађење мотора:

Загревање мотора, последице сувишег загревања, потреба хлађења. Нормална температура течности за хлађење.

Систем хлађења мотора који се примењује.

Течности са ниском тачком мржњења које се примењују у смислу хлађења, њихова својства и поступање с њима.

Устројство и рад система хлађења.

Намена, устројство и рад центрифугалне пумпе, термостата, хладњака, вентилатора, аеротермометра.

Нега система хлађења. Особеност неге лети и зими.

Неисправност система хлађења и њихово отклањање.

Напајање мотора:

Гориво које се примењује за аутомобилске моторе. Појам о октанском броју бензина.

Појам о процесу сагоревања.

Радна смеша и њен састав. Процес карбурације.

Утицај квалитета радне смеше на рад мотора (снага и економичност).

Појам о детонацији и начинима њеног отклањања.

Устројство и рад система напајања.

Намена, устројство и рад прибора система напајања, — карбуратора, пумпе за убрзање, бензинске пумпе и других допунских уређаја.

Реглажа карбуратора (квантитативна и квалитативна) на мале обраће мотора (ход на празно).

Нега система напајања.

Спољни знаци неисправности система напајања. Отклањање неисправности.

Акумулаторска батерија

Електрични уређаји на аутомобилима:

Намена акумулаторске батерије на аутомобилима.

Устројство и принцип рада акумулатора. Сједињавање акумулатора у батерији.

Карактеристике акумулаторских батерија које се примењују на аутомобилу.

Састав и припремање електролита. Потреба примене специјалне акумулаторске сумпорне киселине и дестилисане воде.

Постављање акумулаторске батерије на аутомобилу. Везивање водова с контактима.

Самопражњење акумулаторске батерије (природно и убрзано).

Последице убрзаног самопражњења и мере предохране.

Сульфатизација плочица акумулатора, узроци појаве и мере за предохрану.

Прибори који се примењују за проверавање степена напуњености акумулатора.

Намена и показивање амперметра на аутомобилу.

Нормално допуштено пражњење акумулаторске батерије пре слања на поновно пуњење.

Начин проверавања степена напуњености батерије.

Нега и начин повећања рока акумулаторске батерије у различитим климатским условима.

Основне неисправности акумулаторских батерија и њихово отклањање.

Правила о чувању акумулаторских батерија.

Генератор, опалач (стартер), реле, реле-регулатор напона и јачине струје

Карактеристика, намена и принцип рада.

Основни делови, њихова намена и устројство.

Упоредан рад генератора и акумулаторске батерије.

Устројство довода стартера и принцип рада. Правила о употреби стартера.

Нега и чување.

Основне неисправности, њихови узроци, и начини отклањања.

Осветљење и сигнал

Прибори за осветљење и управљање њима.

Намена, устројство и принцип рада прибора за осветљење и сигнала.

Реглажа фарова и звука сигнала.

Неисправности, њихови узроци и начини отклањања.

Паљење

Намена система паљења.

Начин паљења радне смеше.

Суштина електричног паљења, магнетског и динамо батеријског.

Шема система динамо-батеријског паљења.

Прибор система динамо-батеријског паљења.

Устројство и принцип рада прибора система паљења.

Фактори који условљавају избор момента паљења, измену момента паљења (раније или касније паљење).

Подешавање момента паљења (почетно и у зависности од врсте горива).

Устројство и принцип рада уређаја за механичку и аутоматску регулажу тачке паљења (у зависности од броја обраћа и оптерећења мотора).

Устројство свећница за паљење.

Реглажа зазора између електрода свећница и контакта прекидача.

Нега прибора система паљења.

Основне неисправности, њихови узроци предохрана и отклањање.

Шема електричног уређаја аутомобила Принципијелна и монтажна шема електричног уређаја (паљења осветљења) аутомобила

Трансмисија:

Квачило

Намена, устројство и принцип рада.

Механизам управљања квачилом.

Реглажа слободног хода педале квачила.

Спољни знаци неисправности квачила.

Нега и отклањање неисправности.

Мењачка кутија, разводна кутија и регулатор

Намена, устројство и рад.

Односи преноса, промена вучне снаге и брзине кретања.

Механизам укључивања зупчаника.

Мазива која се примењују за подмазивање.

Нега и подмазивање.

Спољни знаци неисправности, његови узроци и начини отклањања.

Кардански пренос

Тип карданских преноса и њихов распоред у аутомобилу.

Намена, устројства и рад.

Нега и подмазивање лежајева и карданских зглобова.

Задњи мост

Основни делови задњег моста.

Намена и устројство главног преноса.

Намена, устројство и принцип рада диференцијала.

Устројство погонских полуосовина, погонских точкава.

Постављање и причвршћивање главчина.

Нега и подмазивање задњег моста.

Спољни знаци неисправности задњег моста.

Возни део:

Намена и устројство оквира.

Намена и устројство основних делова предњег моста.

Подешавање руковаоца и предњих точкава (траг и нагиб точкава).

Начин проверавања и регулажа угла „трага предњих точкава“.

Типови гибњева, њихово устројство и везивање с оквиром и осовинама.

Намена, устројство и постављање допунских гибњева.

Намена, устројство и рад хидрауличних амортизера.

Типови точкава, њихово устројство и причвршћивање.

Типови и димензије ауто-гума које се употребљавају за аутомобиле.

Устројство ауто-гума, унутрашњих гума и вентила.

Нормалан притисак у ауто-гулама.

Начини топле вулканизације унутрашњих гума на путу и у гаражи.

Нега и одржавање кочница, амортизатора, гибњева и ауто-гума.

Спољни знаци неисправности, њихови узроци и начини отклањања.

Механизам за управљање:

Основни делови управљача.

Устројство и рад управљача.

Допуштени луфт волана. Реглажа механизма за управљање.

Типови кочница који се постављају на аутомобилима.

Намена, устројство и рад кочница.

Устројство и рад довода кочница.

Намена, устројство и рад серво-вакумног појачивача.

Реглажа кочница.

Нега и одржавање кочница и механизма управљача.

Спољни знаци неисправности и њихово отклањање.

За возаче II класе

Испитивање за возаче II класе врши се по програму предвиђеном за III класу, само више продубљено.

Радни процес четвортактног карбураторског мотора и дизел-мотора.

Особености двотактних мотора, њихова преимућства и недостаци.

Равномерност хода и преимућства многоцилиндричних мотора.

Облици радилица 4, 6 и 8-мо цилиндричних мотора. Намена и дејство против тегова.

Намена пригушника вибрације и принцип његовог рада.

Устројство и рад система напајања горивом у аутомобилима с дизел-моторима.

Захтеви који се постављају пумпи за гориво и распрскачима.

Начин довода горива кад мотор не ради.

Основна својства која карактеришу употребљивост мазива за подмазивање мотора.

Промена својства мазива у процесу рада мотора. Начин одређивања употребљивости мазива за даље подмазивање мотора.

Појам о најглавнијим својствима основних метала који се примењују при изради и оправци аутомобила.

Делови аутомобила који се израђују од ливеног гвожђа, угљеникових и легираних челика, од бојених метала и њихових легура.

Лемови и њихови састави, који се примењују при лемљењу делова.

Основна својства антифрикционих легура — композиција које се примењују за лежјеве мотора.

Потреба, периодичност и начин дрвљачења (или наливања) главних лежајева и лежајева клипњаче антифрикционим легурама у процесу рада на новим или оправљаним моторима аутомобила.

Типови лежајева и места где се она примењују у аутомобилу.

Особености неге клизајућих лежајева (од композиције, бронзе).

Извори и потрошачи струје у аутомобилу.

Зависност јачине струје генератора од броја обртаја мотора.

Зависност тачке паљења од броја обртаја радилице и оптерећења мотора.

Начин мењања момента паљења у зависности од врсте (октанског броја) бензина који се употребљава.

Знаци кратког споја, начини изнагажења поврћеног вода.

Проверавање правилности везивања акумулаторске батерије за „масу“ амперметром.

Начин и средства уклањања ваздуха из хидрауличног система кочница.

За возаче I класе

Испитивање за возаче I класе врши се по програму за III и II класу, само више продубљено са ниже назначеним допунама:

Утицај топлотних и механичких губитака на снагу мотора.

Појам о коефицијенту корисног дејства мотора.

Индицирана и ефективна снага мотора.

Начин одређивања сатне и специфичне потрошње горива при различитим оптерећењима мотора.

Утицај различитих фактора на снагу мотора — степена компресије, броја обртаја, састава радне смеси, момента паљења и температуре.

Утицај фаза развођења и регулаже вентила на снагу мотора.

Начин проверавања правилности засра механизма вентила и њихова регулажа.

Начин проверавања правилности подешеног паљења и преиначења паљења.

Утицај који има загревање на процес испарења горива и пуњења цилиндара.

Инструменти који се примењују за проверавање и регулажу апаратуре за напајање горивом Дизелових мотора.

Начин проверавања и регулаже почетком довода горива.

Начин регулаже пумпе за гориво, за равномерност довода горива и проверавања рада распрскача у погледу квалитета карбурације горива.

Принцип рада и начин регулаже аутомата реле — регулатора напона и јачине струје.

Измене у конструкцији мотора који ради са гасним горивом у поређењу са мотором са погоним на бензин.

Основне неисправности пумпе за бензин са дијафрагмом и начин њиховог отклањања.

Упоредна оцена клизајћих лежајева (од композиције, бронзе) и котрљајћих (кугличних и ваљкастих).

Појам о допуштеном и граничном трошењу делова.

Контролно-мерачки алат који се примењује у ауто-гаражама за одређивање величине истрошености делова и његова употреба.

Начин проверавања и регулаже „трага“ предњих точкова аутомобила.

Метод пуњења акумулаторских батерија.

Правила о чувању акумулаторских батерија и у исправном и у сувом виду.

Начин проверавања и регулаже механизма квачила.

Начин одређивања слободног хода у управљачу и начин његовог отклањања.

Начин проверавања правилности регулаже система кочница и начин регулаже кочница са механичким и хидрауличним доводом и серво-вакумним појачивачем.

Основни водови термичке обраде метала и својства метала после термичке обраде.

Делови аутомобила који се подвргавају термичкој обради.

За возаче аматере

Основни агрегати и механизми аутомобила, њихова намена и распоред.

Помоћни уређаји на аутомобилу, намена и распоред.

Основни механизми и делови мотора, њихова намена и распоред. Појам о устројству.

Појам о принципу рада мотора са унутрашњим сагоревањем.

Степен компресије. Литража. Број обртаја. Снага мотора.

Нега мотора.

Карактеристичне неисправности мотора и предохране од њих. Отклањање најпростијих неисправности.

Потреба подмазивања мотора. Делови који подлежу подмазивању.

Мазива која се примењују за подмазивање мотора.

Шема система подмазивања аутомобила.

Намена и смештај пумпе за уље, филтра за уље, манометра за уље и показивача уља.

Значење ознака на штапићу показивача уља.

Последице недовољног и сувишног подмазивања. Нормалан притисак уља у моменту паљења мотора и кад је мотор загрејан.

Нега система подмазивања и особености одржавања система подмазивања у зависности од годишњег доба.

Спољни знаци неисправности система подмазивања.

Последице нарушавања нормалног подмазивања мотора.

Нормална температура загревања мотора, последице сувишног загревања, потреба хлађења. Последице сувишног хлађења. Потреба одржавања нормалне температуре.

Реглажа затегнутости каиша вентилатора.

Шема система хлађења.

Намена и дејство прибора система хлађења.

Точности са ниском тачком мржњења које се примењују на систем хлађења у зимско доба. Њихова основна својства и поступање са њима.

Нега система хлађења. Особености неге зими и лети.

Основне неисправности система хлађења и њихово отклањање.

Појам о процесу сагоревања радне смеше у цилиндру.

Основна врста горива за аутомобилске моторе.

Појам о октанском броју бензина.

Радна смеша и њен састав.

Утицај каквоће радне смеше на снагу и економичност мотора.

Појам о детонацији и начинима њеног отклањања.

Намена карбуратора, појам о његовом устројству и раду.

Шема система напајања мотора. Намена прибора система напајања.

Намена, устројство и смештај филтра за бензин или шоле у систему напајања.

Реглажа карбуратора на мале обртаје мотора.

Појам о најповољнијем режиму рада мотора.

Нега система напајања.

Спољни знаци неисправности, отклањање најпростијих неисправности.

Намена акумулаторске батерије на аутомобилу.

Појам о устројству и принципу рада акумулатора.

Појам о саставу и припремању електролита и пуњењу акумулаторске батерије.

Нормално допуштено пражњење акумулаторске батерије до слања на поновно пуњење.

Последице употребе испражњеног акумулатора.

Намена и показивање амперметра на аутомобилу.

Потреба одржавања нивоа електролита и употреба дестилисане воде.

Последице неодржавања потребног нивоа и недостатка електролита у акумулатору.

Појам о приборима који се примењују за проверавање степена напуњености акумулаторске батерије и начинима њихове употребе.

Начин практичног проверавања напуњености акумулаторске батерије без примене специјалног прибора.

Нега и начин повећања рока трајања акумулаторских батерија у различитим климатским условима.

Правила о чувању акумулаторских батерија.

Намена и појам о устројству генератора, опалача (стартера), реле-а, реле-регулатора напона и јачине струје, кондензатора.

Појам о упоредном раду генератора и акумулаторске батерије.

Појам о устројству довода стартера. Правила о употреби стартера.

Прибори за осветљење и руковање њима, њихова намена и њихова употреба.

Намена и појам о устројству и раду сигнала.

Реглажа фарова и звука сигнала.

Појам о суштини електричног паљења радне смеше у цилиндру.

Прибори система динамо-батеријског паљења, њихова намена и појам о устројству и принципу рада.

Устројство свећице за паљење.

Метод одређивања која свећица на мотору не ради

Растављање и чишћење свећица од гара.

Правила о монтажи и проверавању рада свећица. Реглажа зазора искри између електрода свећица. Нормални зазор између електрода.

Правила о чишћењу контакта прекидача. Реглажа зазора између контакта прекидача.

Нега електричног уређаја.

Основне неисправности, предохране од њих и начини отклањања најпростијих неисправности.

Намена механизма квачила. Појам о његовом устројству и принципу рада.

Реглажа слободног хода педале квачила.

Спољни знаци неисправности квачила.

Нега и отклањање најпростијих неисправности.

Намена мењачке кутије, разводне кутије и редуктора. Појам о њиховом устројству и принципу рада.

Мазива која се примењују за подмазивање мењачке кутије, разводне кутије и редуктора.

Нега и подмазивање.

Спољни знаци неисправности мењачке кутије.

Намена карданског преноса, појам о његовом устројству и раду.

Нега и подмазивање лежајева и карданских зглобова.

Основни механизми и делови задњег моста.

Намена главног погона и диференцијала.

Појам о устројству и принципу рада диференцијала.

Нега и подмазивање задњег моста.

Спољни знаци неисправности задњег моста.

Основни делови предњег моста, њихова намена и појам о устројству.

Појам о подешавању рукаваца и предњих точкова (траг и нагиб точкова) и последице неправилног подешавања.

Појам о начину проверавања и реглажи угла „трага“ предњих точкова.

Намена гибњева, њихово устројство и рад.

Намена, устројство и рад хидрауличних амортизера.

Течност која се употребљава за хидрауличне амортизере.

Типови точкова, њихово постављање и учвршћивање.

Типови и димензије ауто-гума. Појам о устројству ауто-гума, унутрашњих гума и вектила.

Нормалан унутрашњи притисак ч ауто-гулама. Последице смањеног и повећаног притиска.

Начин монтаже и демонтаже спољних ауто-гума.

Начин вруће вулканизације унутрашњих гума на путу и у гаражи.

Нега и одржавање амортизера, гибњева и ауто-гума.

Основни делови управљача, њихова намена. Појам о раду.

Максимално допуштени луфт волана.

Појам о реглажи механизма за управљање.

Типови и намена кочница на аутомобилу. Устројство и рад кочница и њихових довода.

Последице неисправности кочница.

Појам о реглажи система кочница.

Течности које се примењују за хидрауличне доводе кочница.

Нега и одржавање система кочница и механизма управљача.

Спољни знаци неисправности и отклањање најпростијих неисправности.

19) Ово Упутство ступа на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику НР Србије“.

Бр. 60123

27 новембра 1947 год.

Београд

Министар

унутрашњих послова НРС

Слободан Пенезић, с. р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА НР СРБИЈЕ

„Бердан“ — рибарско газдинство — Кладово

Упис у регистар

Министарство финансија НРС објављује, да је у регистар државних привредних предузећа у регистарски лист бр. 83 св. II уписало: Рибарско газдинство „Бердан“ Кладово, основано решењем Владе НРС бр. 548 од 5-VI-1947, а чији је предмет пословања: искоришћавање права риболова на риболовским водама свога подручја; производња, набавка и продаја на велико и на мало риба и рибљих прерађевина, рибарских справа, пловила и др. да чува гаји и негује рибе и др.

Предузеће потписује директор Долбочановић Димитрије, са ограничењем у смислу чл. 9 и 10 Правила.

Бр. 131465. Из Министарства финансија, 13 децембра 1947 год. у Београду.

КО бр. 663-Г

„Космај“ — грађевинско предузеће за извођење грађевинских радова — Београд

Промена директора

Министарство финансија НРС објављује, да је у регистар Министарства у лист бр. 387 св. I уписало овлашћење за потписивање „Космаја“ Грађевинско предузеће за извођење грађевинских радова у Београду, инж. Милана Константиновића, који ће ово предузеће потписивати на место досадашњег техничког директора инж. Петра Јовановића, коме је ово право престало.

Бр. 103219. Из Министарства финансија НРС 15-IX-1947, Београд.

КО бр. 663-В

Предузеће за промет живином и перјем — Зрењанин

Промене директора

Министарство финансија НРС објављује, да је у регистарски лист бр. 338 св. I, који се односи на Предузеће за промет живином и перјем, Зрењанин, уписало име новог директора Грујића Бошка, на место досадашњег директора Попов Душана, коме је ово право престало.

Бр. 121572 — Из Министарства финансија НРС, од 28-XI-1947 у Београду.

КО бр. 664-В

„Светозар Марковић — Тоза“ фабрика кожа — Зрењанин

Промене директора

Министарство финансија НРС објављује, да је у регистарски лист бр. 18 св. I, који се односи на предузеће фабрика кожа „Светозар Марковић — Тоза“, Зрењанин, уписало име новог директора Попов Живојина, који ће убудуће ово предузеће потписивати.

Бр. 125188 — Из Министарства финансија НРС, од 28-XI-1947 год. у Београду.

КО бр. 665-В

„1 мај“ — фабрика конзерви — Кијево**Овлашћење за потписивање**

Министарство финансија НРС објављује, да је у регистар Министарства у лист 111 св. I уписало овлашћење за потписивање „1 мај“ фабрике конзерви у Кијеву, Милутина Пурића, привременог директора, који ће ово предузеће потписивати на место досадашњег директора Милана Ђорђевића, коме је ово право престало.

Бр. 106430. — Из Министарства финансија НРС Београд 29-XI-1947.

КО бр. 666-Б

СРЕСКИ СУД — ТИТОВО УЖИЦЕ**Оглас о јавној дражби**

Срески суд објављује, да ће се дана 15 јануара 1948 год. у 10 сати пре подне одржати у овоме суду принудна дражба земљишта односно непокретне имовине извршеника Давида Новаковића, из Титовог Ужица, која се састоји од зграде чија је прометна вредност 2,286.180.— динара.

Права због којих ова дражба не би била допуштена морају се пријавити суду најдаље на дражном рочишту пре него што отпочне дражбовање, јер се иначе та права у погледу овог земљишта на штету поштеног купца неће више моћи остваривати.

Најнижа прихватљива понуда је 1,143.090 динара.

У осталом упућује се на дражбени проглас, који је прибијен на судској табли.

И-71/46 — Од Среског суда у Титовом Ужицу, дана 16 децембра 1947 год.

КО бр. 322-Т

ТАРИФА**ОГЛАСНИХ ТАКСА ЗА „СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК СРБИЈЕ“ ЗА ЈЕДНО ОГЛАШАВАЊЕ**

1) а) Сви службени огласи државних установа и школа наплаћиваће се од једне речи — — — — —	1.—
б) Табеларни слог плаћа се од једног см. у једном ступцу — — — — —	1.—
2) За сва оглашавања приватних лица и установа наплаћиваће се од једне речи — — — — —	2.—
3) Огласи привредних предузећа (државних и приватних) као што су: протоколације, регистрације, скупштине и зборови, лицитације, конкурси, промене управних одбора и т. сл., наплаћиваће се од једне речи — — — — —	4.—
4) а) Биланси приватних предузећа наплаћиваће се до половине стране — — — — —	1500.—
а преко половине до целе стране — — — — —	3000.—
б) Биланси у табели наплаћиваће се три пута више.	
5) Регистрације, саопштења и т. сл., привредних задруга и њихових савеза, основаних по Закону о привредним задругама наплаћиваће се од једне речи — — — — —	1.—
6) Судски огласи (по званичној дужности) од једне речи заплаћиваће се — — — — —	1.—

НАПОМЕНА:

- Огласи се објављују хронолошким редом. Ако се жели прекоредна публикација, плаћа се текст 100%, а за табеларни слог 300% више.
- Огласи везани за рок имају бити предани најмање пет дана од дана када је рок за објављивање.
- Ако оглашивач жели да купи „Службени гласник НР Србије“ у коме му се има оглас објавити, дужан је да положи још и 2.— динара за сваки штампани табак (8 страна). Оглашивачи из унутрашњости дужни су да пошаљу по 10.— динара за поштарину и један примерак „Службеног гласника НР Србије“ који ће им администрација, по пријему новца, поштом доставити.

„Службени гласник НР Србије“

УПОЗОРЕЊЕ СРЕСКИМ НАРОДНИМ ОДБОРИМА НА ТЕРИТОРИЈИ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

мерку директно свим месним народним одборима на територији Народне Републике Србије.

Према Наредби претседника Владе НР Србије број 48/45 („Службени гласник Србије“ — бр. 26/45) месни народни одбори обавезни су, као органи народне власти, да примају „Службени гласник НР Србије“ у коме се редовно објављују закони и сви остали општи прописи који су, подлога за рад свих органа Народне Републике Србије.

Почев од 1 јануара 1948 године, администрација „Службеног гласника НР Србије“ слаће лист у по једном при- Умољавају се срески народни одбори, преко којих се до сада „Службени гласник НР Србије“ слао месним народним одборима, да администрацији листа у што краћем року а најдаље до 31 децембра доставе тачан списак свих месних народних одбора на њиховом подручју, са назначењем тачне адресе (задње поште).

Из Администрације „Службеног гласника НР Србије“.

УПОЗОРЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА И ОГЛАШИВАЧИМА

Претплата на „Службени гласник НР Србије“ (укључујући и Званична саопштења Земаљског уреда за цене Србије) износиће и за 1948 годину 400.— динара. Претплата се полаже на благајни „Службеног гласника НР Србије“ Доситејева број 1 сваког радног дана од 8 до 14 часова, или на чековни рачун код Народне банке број 1-313.001, са назначењем на име чега се новац уплаћује.

Сви претплатници су дужни да положе претплату за 1948 годину најдаље до 1 фебруара 1948 године. У противном, обуставиће им се даље слање листа.

Администрација „Службеног гласника НР Србије“ последњи пут позива све оне претплатнике који до данас нису измирили дуг на име претплате, да то учине најдаље до 31 децембра. То су исто дужни да учине и оглашивачи који, и поред свих опомена, нису још измирили своја дуговања за објављене огласе. У противном, наплата ће се тражити судским путем.

Упозоравају се странке које подносе огласе ради објављивања директно, путем поште или преко судова односно народних одбора, да ће се, почев од 1 јануара 1948 године у „Службеном гласнику НР Србије“ објављивати само они огласи за које је претходно уплаћен новац на име огласне и пореске таксе, било непосредно на благајни или преко чековног рачуна код Народне банке. ШТАМПАЊЕ ОГЛАСА НА КРЕДИТ УКИДА СЕ. У вези са овим умољавају се судови као и народни одбори којима се обраћају странке са захтевом да им се огласи отштампаву у „Службеном гласнику НР Србије“ да претходно од странака наплате, по тарифи која се објављује у овом броју, одговарајући износ за штампање, број у коме желе да им се оглас штампа и поштарину. Тек по пријему новца односно потврде о извршеној уплати на текући рачун код Народне банке, огласи ће бити штампани.

Из Администрације „Службеног гласника НР Србије“.

САДРЖАЈ:

380. Указ Президијума Народне скупштине Народне Републике Србије, о сазиву окружне скупштине делегираних одборника за избор судијског особља Окружног суда у Пироту — — — — —	609
381. Упуство Министарства унутрашњих послова Н. Р. Србије, о саставу испитних комисија и о програму за полагање возачког испита појединих класа возача моторних возила и возача аматера — — — — —	609

„Службени гласник Народне Републике Србије“ издаје Претседништво владе Народне Републике Србије Узун-Миркова 2. Одговорни уредник Ђорђе Стаматовић Кнеза Милоса бр. 50. Редакција и администрација листа налази се у Доситејевој улици бр. 1 — Телефон 28417 (редакције и администрације) и 22019 (огласног одељења и експедиције). Број чековног рачуна 10-313.001 Огласи се предају у улици Доситејевој бр. 1, а наплаћују се по тарифи која је објављена у броју 1. Тираж 8.000 примерака

Штампарија „Политика“ Стаљинградска 31 — Београд